

Δ11	ΕΝΤΥΠΟ ΑΠΟΨΕΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
------------	--

<p>ΠΡΟΣ:</p> <p>Δ/νση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού Δυτικής Ελλάδας</p> <p>Τμήμα Περιβαλλοντικού & Χωρικού Σχεδιασμού Δυτικής Ελλάδας</p>	<p>Ημερομηνία:</p> <p>Αρ. Πρωτοκόλλου (Εξερχομένου):</p> <p>Αρ. Πρωτοκόλλου (Εισερχομένου):</p> <p>Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ) έργου ή δραστηριότητας:</p> <p><i>(συμπληρώνεται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή)</i></p>
---	---

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ <i>(συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκφράζει τις προσωπικές του απόψεις)</i>	
1.1 ΟΝΟΜΑ:	
1.2 ΕΠΩΝΥΜΟ:	
1.3 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:	
1.4 Α.Δ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ:	
1.5 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	
ΟΔΟΣ:	ΑΡΙΘΜΟΣ:
ΠΕΡΙΟΧΗ:	
Τ.Κ.:	
1.6 ΤΗΛΕΦΩΝΟ:	
1.7 FAX:	
1.8 EMAIL:	

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ <i>(συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκπροσωπεί κάποιον φορέα)</i>
--

2.1 ΕΠΩΝΥΜΙΑ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ				
2.2 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:	ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 52	2.3 ΠΕΡΙΟΧΗ:	ΑΘΗΝΑ	2.4 Τ.Κ.:	10437
2.5 ΤΗΛΕΦΩΝΟ:	210 8228704	2.6 FAX:	210 8228704	2.7 EMAIL:	info@ornithologi ki.gr
2.8 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Σ:	ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΚΑΛΤΣΗΣ	2.9 ΘΕΣΗ:		2.10 EMAIL:	akaltsis@ornitho logiki.gr

3. ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Αιολικός σταθμός ισχύος 37.8 MW στη θέση Μπούμιστος δήμων Ξηρομέρου και Ακτίου - Βόνιτσας περιφερειακής ενότητας Αιτωλοακαρνανίας

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΟΛΙΩΝ-ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ

Τα σχόλια-παρατηρήσεις μου επί του φακέλου της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου ή δραστηριότητας του στοιχείου 3 έχουν ως εξής:

Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης (Ν.4014/2011, όπως ισχύει) ο σχολιασμός θα πρέπει να αφορά σε θέματα που περιλαμβάνονται και αξιολογούνται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (επιπτώσεις έργου ή δραστηριότητας στο φυσικό ή/και ανθρωπογενές περιβάλλον, σχετικά προληπτικά ή/και επανορθωτικά μέτρα)

(μπορούν να χρησιμοποιηθούν πρόσθετες σελίδες αν απαιτηθεί)

Η ΕΟΑ του έργου δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να εγκριθεί, καθώς:

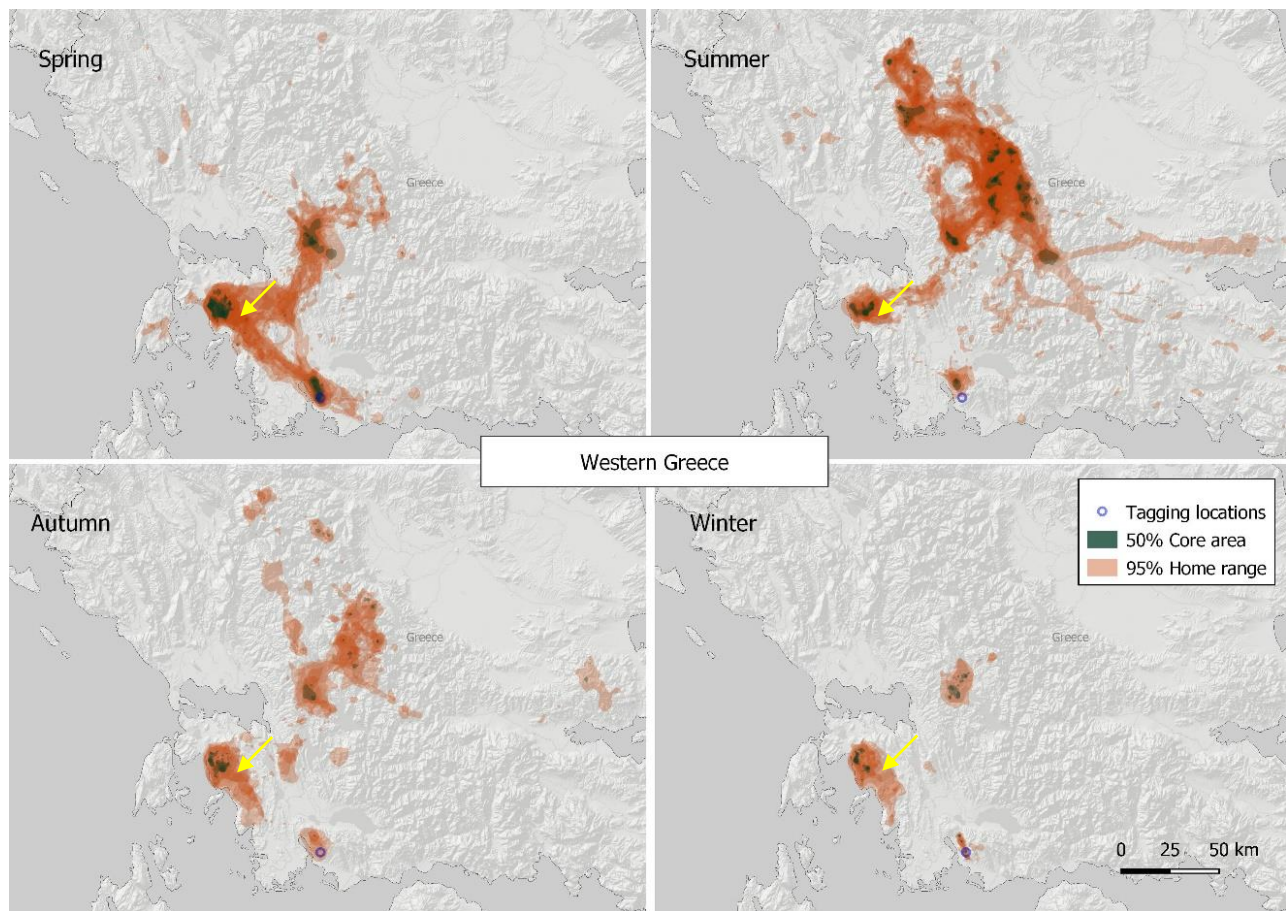
- Η περιοχή υλοποίησης του έργου αποτελεί ενδιαίτημα **υψηλής κρισιμότητας για το απειλούμενο είδος Όρνιο** (είδος χαρακτηρισμού της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά «Όρη Ακαρνανικά» και Κρισίμως Κινδυνεύον στην ηπειρωτική Ελλάδα) **καθώς βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με τη μεγαλύτερη αναπαραγωγική αποικία του είδους στην ηπειρωτική Ελλάδα και αποτελεί περιοχή έντονης και συχνότατης παρουσίας του είδους**, το οποίο (όπως έχει επανειλημμένα σημειωθεί) είναι πιθανότατα το πλέον ευάλωτο είδος ορνιθοπανίδας σε επιπτώσεις από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών.

- Η ΕΟΑ παρουσιάζει σαφέστατη **ανεπάρκεια στην αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης για την ορνιθοπανίδα και ειδικότερα για το Όρνιο**, με αποτέλεσμα και η **δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων να είναι εξαιρετικά ανεπαρκής, με ελλιπέστατη τεκμηρίωση και εντέλει εσφαλμένη.**

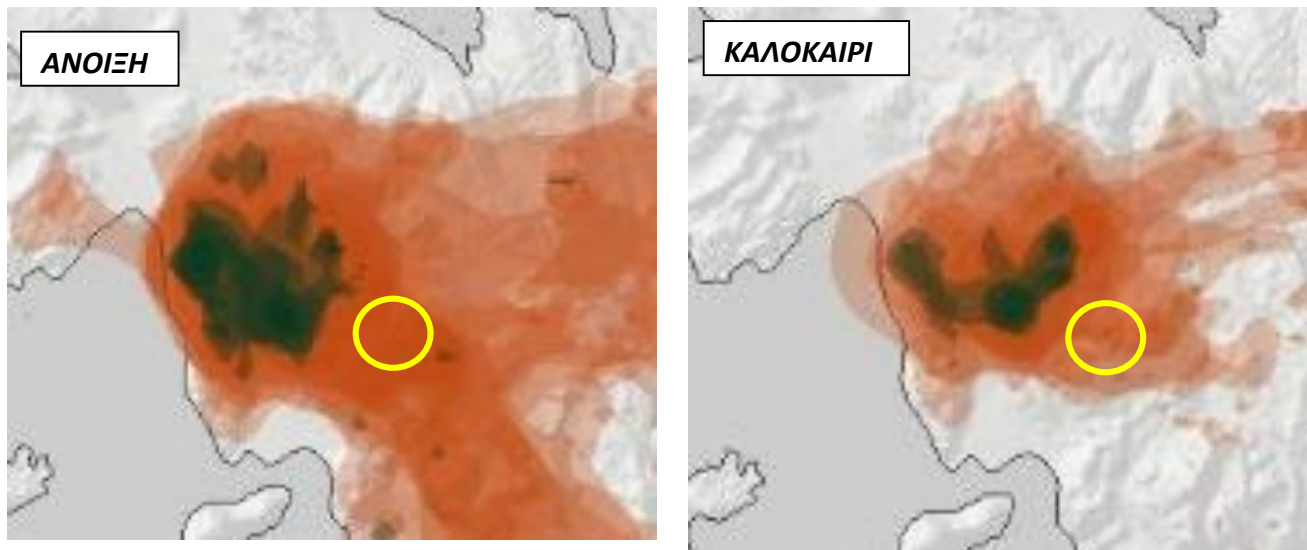
Αναλυτικά:

1. Η περιοχή υλοποίησης του έργου αποτελεί **ενδιαίτημα πολύ υψηλής σημασίας για το απειλούμενο είδος Όρνιο** (Κρισίμως Κινδυνεύον στην ηπειρωτική Ελλάδα), όπως προκύπτει από τα δεδομένα τηλεμετρίας (δορυφορικών πομπών) που έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικό περιοδικό, αλλά και που έχουν προκύψει από τη χρήση δορυφορικών πομπών που έχουν τοποθετηθεί σε Όρνια από τη Βουλγάρικη οργάνωση FWFF και έχουν παρασχεθεί στην Ορνιθολογική για τους σκοπούς της εκπόνησης χαρτογράφησης ευαισθησίας για το Όρνιο (η οποία βρίσκεται σε τελικό στάδιο προετοιμασίας), αλλά και από το Πρόγραμμα LIFE IP 4 NATURA. Πιο συγκεκριμένα:

- i) Στη δημοσιευμένη εργασία των Peshev et al 2021 <https://bdj.pensoft.net/article/71100/> αποτυπώνεται ο ζωτικός χώρος (home range) των Όρνιων στις κύριες περιοχές δραστηριότητας του είδους στη Βαλκανική χερσόνησο, μετά από ανάλυση των δεδομένων από σημαντικό αριθμό δορυφορικών πομπών που έχει τοποθετηθεί σε Όρνια. Στον σχετικό χάρτη για την περιοχή των Ακαρνανικών Ορέων, **η περιοχή χωροθέτησης του έργου εμφανίζεται να είναι εξ ολοκλήρου εντός του ζωτικού χώρου του Όρνιου σε όλες τις εποχές του χρόνου** (Εικόνες 1-2).

Εικόνες 1-2: Αποτύπωση του ζωτικού χώρου (home range) του Ορνιου στη Δ. Ελλάδα (επάνω) σε όλες τις περιόδους του έτους και ειδικότερα στα Ακαρνανικά Όρη (κάτω) την άνοιξη και το καλοκαίρι (από Peshev et al 2021), δηλαδή την κρίσιμη αναπαραγωγική περίοδο. Με κίτρινα βέλη και κύκλους σημειώνεται η περιοχή εγκατάστασης του εν λόγω ΑΣΠΗΕ.

ii) Αντίστοιχα, την ίδια εικόνα δείχνουν και τα πρωτογενή δεδομένα τηλεμετρίας (στίγματα δορυφορικών πομπών) που έχουν συλλέγει, τόσο από τη Βουλγάρικη οργάνωση Fund for Wild Flora and Fauna (FWFF) και παρασχέθηκαν στην Ορνιθολογική για τους σκοπούς της υλοποίησης του Εθνικού Σχέδιου Δράσης για το Όρνιο, τον Μαυρόγυπα και τον Γυπαετό (Πρόγραμμα LIFE IP 4 NATURA), όσο και από πομπούς που τοποθετήθηκαν από το Πρόγραμμα LIFE IP 4 NATURA και παρακολουθούνται από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ¹. Όπως φαίνεται στις εικόνες 3-4, **στην περιοχή χωροθέτησης του έργου εντοπίζεται μεγάλος αριθμός στιγμάτων, δηλαδή τακτικής παρουσίας Όρνιων που φέρουν δορυφορικό πομπό** (αφορούν 5 Όρνια για την περίοδο 5/3/2020 μέχρι 6/11/2021, για τα δεδομένα της FWFF και 3 Όρνια για την περίοδο 1/4/2022 – 2/12/2022, για τα δεδομένα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ). Συμπληρωματικά, στις εικόνες 5-7 παρουσιάζονται και το πλήθος των μετακινήσεων των 3 Όρνιων πάνω από τον ορεινό όγκο του Μπούμιστου. Δεδομένου ότι τα Όρνια που φέρουν πομπό αποτελούν ένα μικρό κλάσμα του συνολικού πληθυσμού και πως τυπικά εμφανίζουν αγελαία συμπεριφορά κατά την αναζήτηση τροφής, γίνεται αντιληπτό πως **στην περιοχή εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ η παρουσία Όρνιων είναι συχνότατη και διαρκής.**

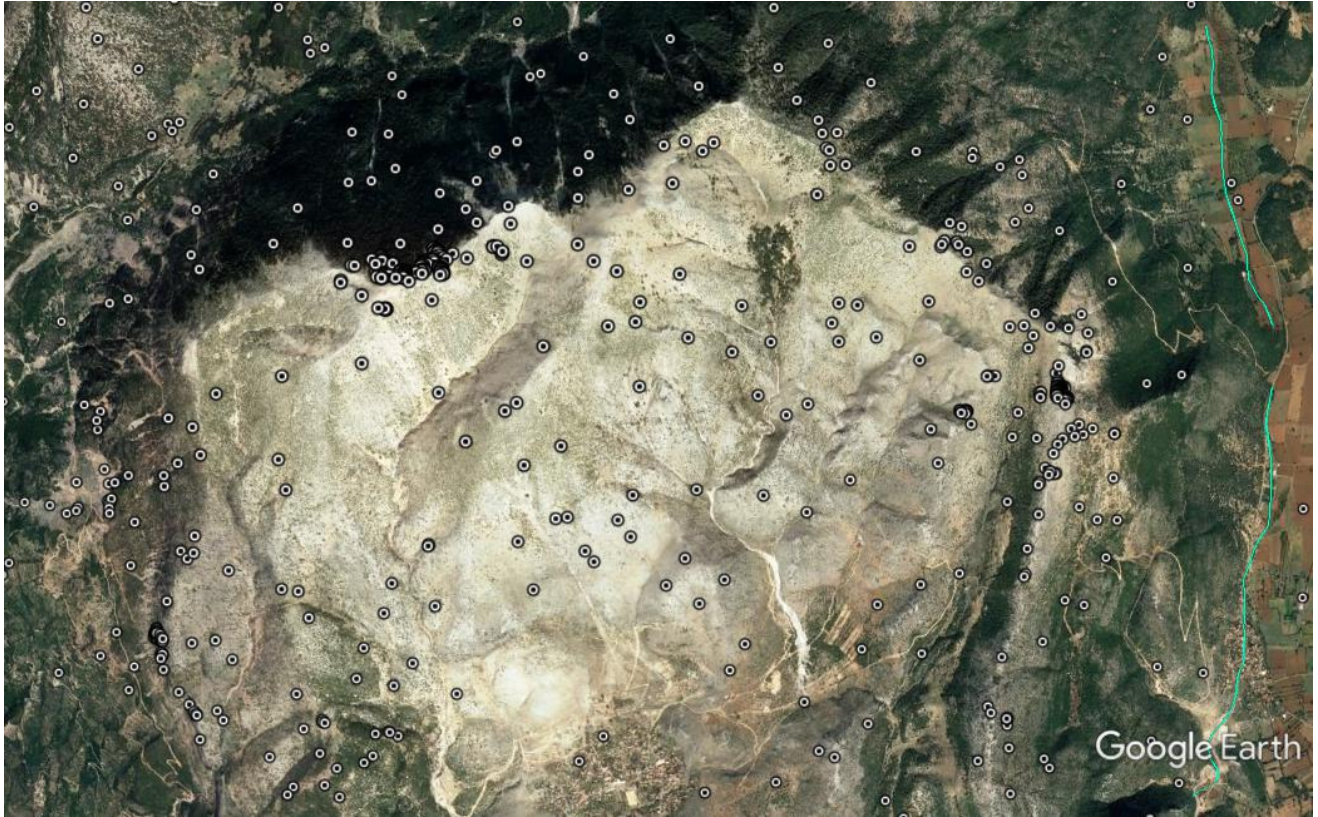
Συμπερασματικά, η περιοχή εγκατάστασης του έργου αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα αναζήτησης τροφής και τροφοληψίας για τα Όρνια, ειδικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο, (δεδομένου ότι ο Μπούμιστος βρίσκεται σε απόσταση λίγων χιλιομέτρων από τις φωλιές των Όρνιων) και η υλοποίηση του έργου αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο είδος. Ο μελετητής, μάλιστα, αγνοεί – αν και είναι επίσης δημοσιευμένο² – το γεγονός πως ενεργές φωλιές Όρνιων υπάρχουν και στον ορεινό όγκο Αγραπιδάκι, ακριβώς δυτικά του Μπούμιστου και σε απόσταση μικρότερη από 5 χιλιόμετρα από τις ανεμογεννήτριες του ΑΣΠΗΕ.

Σημειώνεται και πάλι εδώ η γνωστή πληροφορία, πως βρίσκεται υπό υλοποίηση το **θεσμοθετημένο³ Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) για τρία είδη γυπών** (Όρνιο, Μαυρόγυπα, Γυπαετός), στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» (συντονιστής έργου: **Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας**) και πως σε αυτό η πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες χαρακτηρίζεται ως απειλή Υψηλής Σημασίας για το συγκεκριμένο είδος.

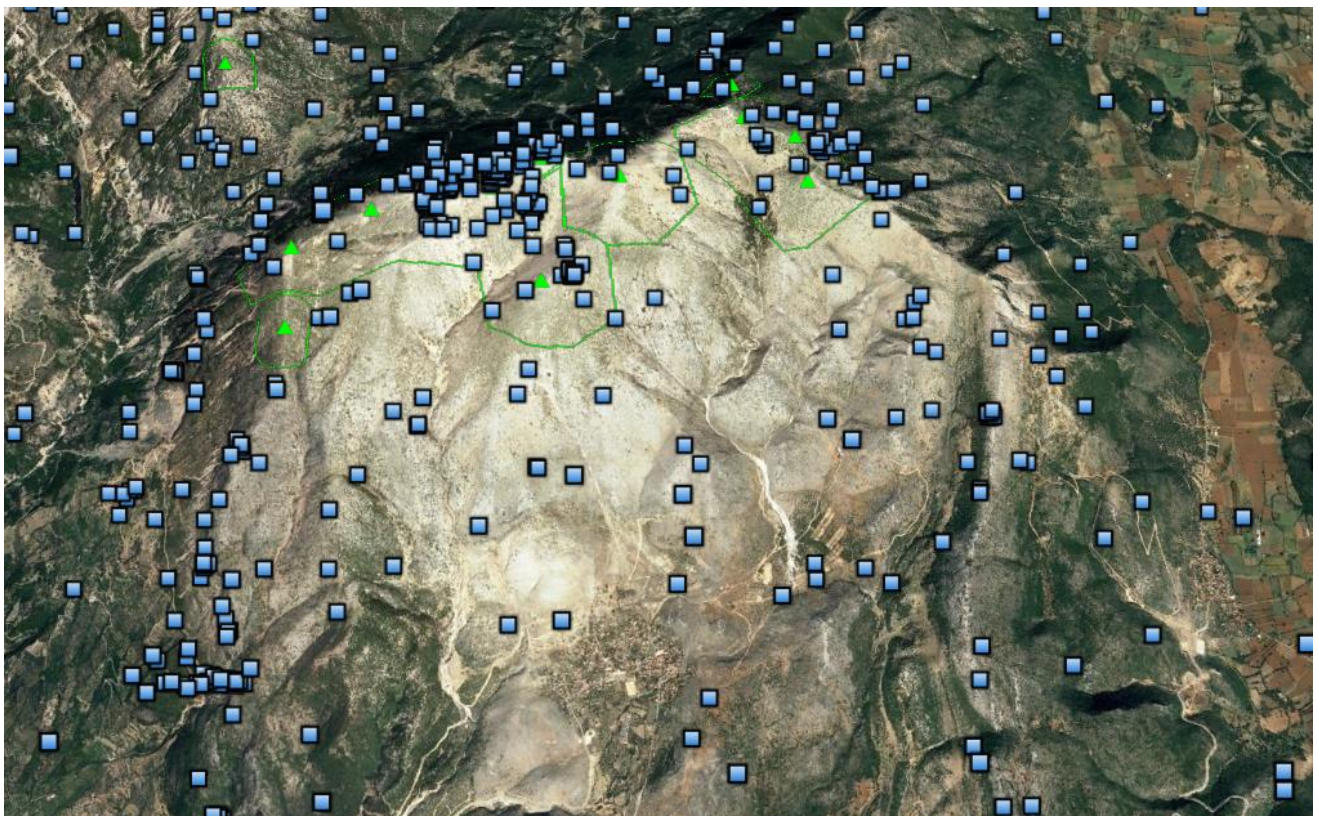
¹ Οι πομποί τοποθετήθηκαν από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ σε Όρνια που απελευθερώθηκαν από τη Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Μεσολογγίου και Προστατευόμενων Περιοχών Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΟΦΥΠΕΚΑ), με τη συνεργασία των φορέων Δασαρχείο Μεσολογγίου, ANIMA, ΑΜΚΕ «ΠΕΛΑΡΓΟΣ».

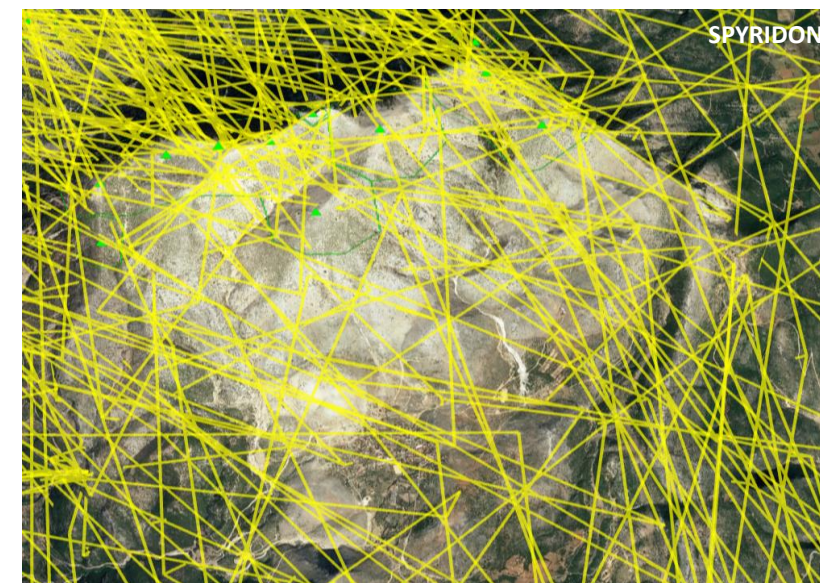
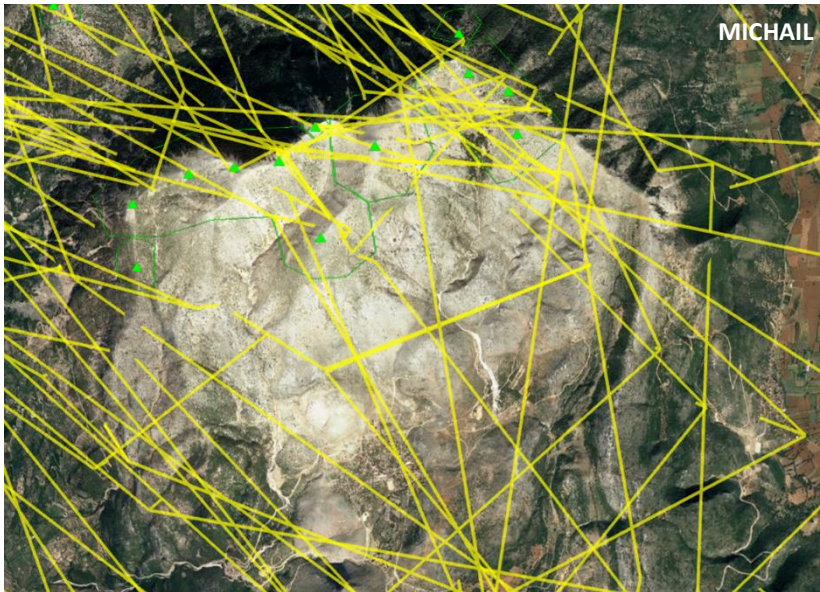
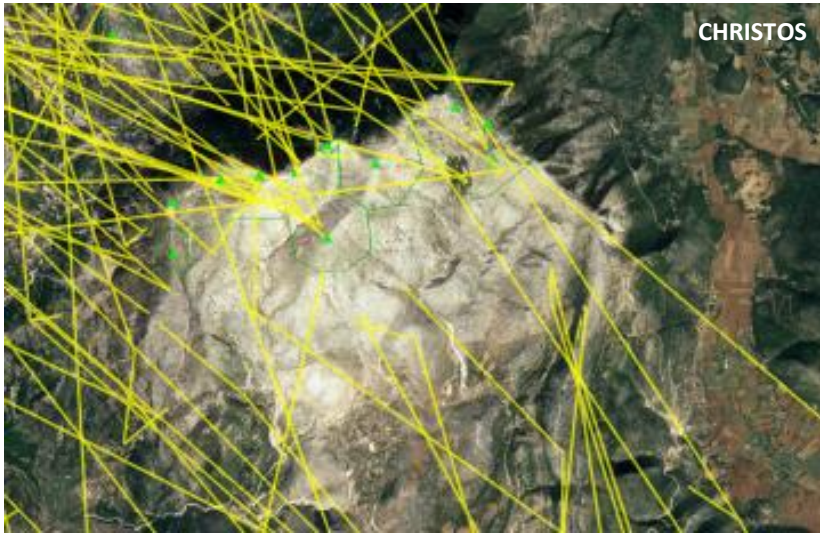
² <https://edozoume.gr/wp-content/uploads/2022/09/LIFE-IP-4-NATURA-C.1.2-Annual-griffon-vulture-census-at-roosting-sites.pdf>

³ Υπουργική Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68086/2149 (ΦΕΚ Β' 3663/09.08.2021)

Εικόνες 3 και 4: Πυκνότητα στιγμάτων δορυφορικών πομπών τοποθετημένων σε Όρνια στον ορεινό όγκο του Μπούμιστου, η οποία πιστοποιεί τη μεγάλη ένταση χρήσης του χώρου από το συγκεκριμένο είδος στην περιοχή εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ. Επάνω, δεδομένα από πομπούς της οργάνωσης FWFF, κάτω δεδομένα από πομπούς της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ (LIFE IP 4 NATURA).

Εικόνες 5-7: Αποτύπωση των μετακινήσεων 3 Όρνιων (CHRISTOS, MICHAIL, SPYRIDON) με δορυφορικούς πομπούς πάνω από τον Μπούμιστο

2. Δεδομένων των παραπάνω, η ΕΟΑ του έργου εμφανίζεται εξαιρετικά ανεπαρκής στην εκτίμηση των επιπτώσεων του έργου στο Όρνιο, καθώς αφενός δεν έχει λάβει υπόψη σημαντικές πληροφορίες – ορνιθολογικά στοιχεία από άλλες πηγές, αφετέρου υποβαθμίζει ή/και ερμηνεύει εσφαλμένα τη διαθέσιμη πληροφορία, προκειμένου να καταλήξει σε συμπεράσματα που υποεκτιμούν ως ασθενείς τις επιπτώσεις του έργου στον πληθυσμό του Όρνιου. Στη συνέχεια παρατίθενται χαρακτηριστικές τέτοιες αναφορές της ΕΟΑ:

- Στη σελ. 115 αναφέρεται πως «Ο Μπούμιστος βρίσκεται στις παρυφές του κυρίως όγκου των καταγραφών των μετακινήσεων των όρνιων (κυρίως την άνοιξη και το καλοκαίρι) αλλά εκτός των πυρήνων κατανομής (Pershev et al. 2021). Για το λόγο αυτό κρίνεται πως η περιοχή ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί για τις μετακινήσεις τους προς τις θέσεις τροφοληψίας και κατά την επιστροφή τους. Από την έως τώρα εμπειρία κατά την περίοδο των καταγραφών προκύπτει πως τα όρνια προτιμούν να μετακινούνται νότια του Μπούμιστου κυρίως πάνω από την ευρύτερη περιοχή του Αρχοντοχωριού, μετακινούμενα από Δυτικά προς Ανατολικά και παράλληλα με την διεύθυνση διάταξης των ανεμογεννητριών.»

Ενώ γίνεται αναφορά στην εργασία των Peshev et al 2021 και παρατίθενται και οι χάρτες που αποδεικνύουν ότι **ο Μπούμιστος βρίσκεται εντός του ζωτικού χώρου του Όρνιου**, ο συντάκτης προσπαθεί στη συνέχεια να υποβαθμίσει τη σημασία των αποτελεσμάτων με αναφορές όπως:

«Για το λόγο αυτό κρίνεται πως η περιοχή **ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί για τις μετακινήσεις τους προς τις θέσεις τροφοληψίας και κατά την επιστροφή τους**»: φυσικά δεν είναι «ενδεχόμενη» αλλά βέβαιη και αποδεδειγμένη η έντονη χρήση του χώρου από τα Όρνια.

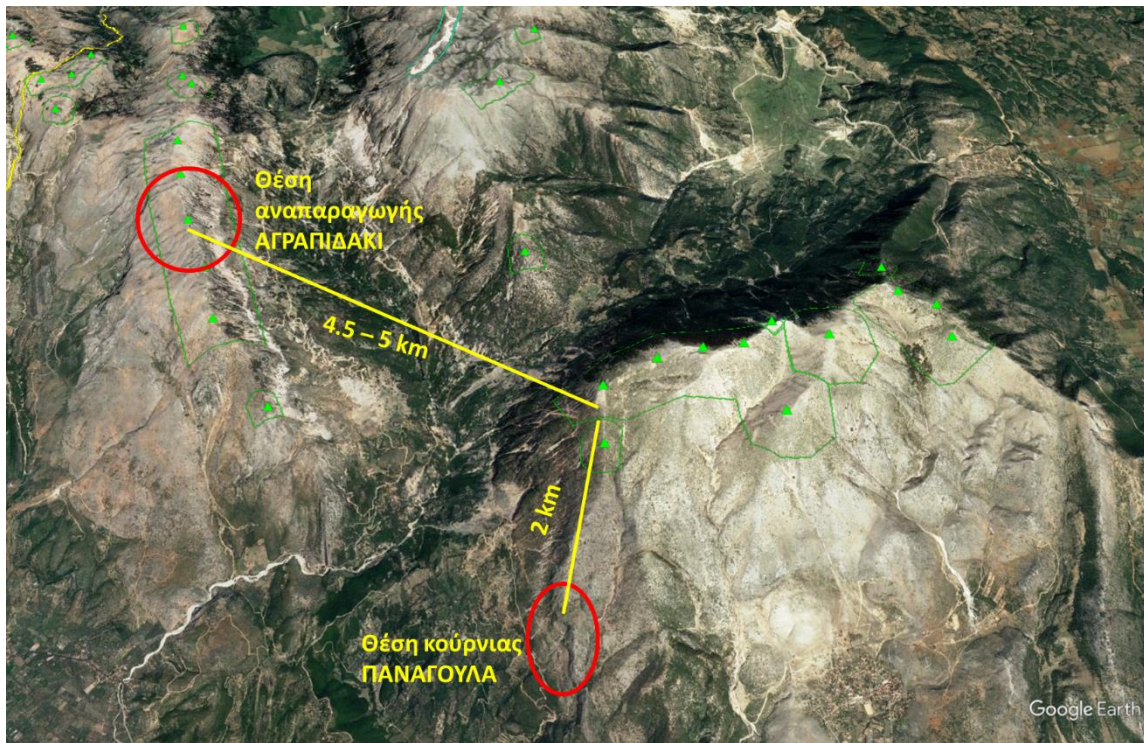
«Ο Μπούμιστος βρίσκεται εκτός των πυρήνων κατανομής και στις παρυφές του ζωτικού χώρου»: Η μεγαλύτερης ακρίβειας εικόνες της περιοχής δείχνουν πως **η περιοχή εγκατάστασης σε καμία περίπτωση δεν είναι στις «παρυφές» του ζωτικού χώρου, αλλά εμφανίζεται ως σκούρα κόκκινη**, δηλαδή με μεγάλη συχνότητα παρουσίας και διέλευσης Όρνιων (κάτι που αποδεικνύεται από τα δεδομένα τηλεμετρίας).

«Από την έως τώρα εμπειρία κατά την περίοδο των καταγραφών προκύπτει πως τα όρνια προτιμούν να μετακινούνται νότια του Μπούμιστου κυρίως πάνω από την ευρύτερη περιοχή του Αρχοντοχωριού, μετακινούμενα από Δυτικά προς Ανατολικά και παράλληλα με την διεύθυνση διάταξης των ανεμογεννητριών». **Το συμπέρασμα αυτό δεν τεκμηριώνεται με κανένα τρόπο, με βάση τα δεδομένα τηλεμετρίας που παρατίθενται στο παρόν**: στις εικόνες 4-7 καθίσταται σαφές πως οι διασχίσεις των Όρνιων είναι προς όλες τις κατευθύνσεις (και όχι κυρίως Δ-Α), ενώ ταυτόχρονα διαπιστώνεται ότι υπάρχουν **περιστατικά όπου τα Όρνια έκατσαν για αρκετή ώρα σε σημεία πάνω στην κορυφογραμμή, που υποδηλώνουν γεγονότα τροφοληψίας ή/και κουρνιάσματος**. Κατά την κρίση μας είναι σκόπιμα διατυπωμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να συνηγορεί στις διαπιστώσεις της ΕΟΑ για «ασθενείς» επιπτώσεις του έργου στον πληθυσμό του Όρνιου. Αντίστοιχη είναι και η περίπτωση με τον Χάρτης 14 «Απεικόνιση του κύριου όγκου πτήσεων του Όρνιου (*Gyps fulvus*) κατά την διάρκεια της έρευνας πεδίου, από Αύγουστο 2021 έως Ιούλιο 2022, στην ευρύτερη περιοχή του υπό εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ στο όρος Μπούμιστος Αιτωλοακαρνανίας» (σελ. 94): στον εν λόγω χάρτη φαίνεται ότι **ο «κύριος όγκος πτήσεων» των**

Όρνιων να έχει μικρή επικάλυψη με το πολύγωνο του ΑΣΠΗΕ και το είδος απλά να διέρχεται από την κορυφογραμμή. Και αυτός ο «χάρτης» καταρρίπτεται από τα δεδομένα τηλεμετρίας.

«Στο Σχήμα 4 διακρίνεται η μειωμένη, σχετικά, συχνότητα διέλευσης όρνιων από την περιοχή του Μπούμιστου πέντε σημασμένων με δορυφορικό πομπό όρνιων»: εδώ αφενός παραπλανητικά «συγκρίνεται» η συχνότητα διέλευσης στον Μπούμιστο με αυτή στις θέσεις πολύ πιο κοντά στις φωλιές (η συχνότητα είναι μικρότερη αλλά παραμένει πολύ σημαντική), αφετέρου οι εικόνες που παρατίθενται είναι στιγμιότυπα μετακινήσεων λίγων ημερών που έχουν χρησιμοποιηθεί ενδεικτικά σε δημοσιεύσεις και Δελτία Τύπου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ και δεν αποτυπώνουν σε καμία περίπτωση την πλήρη εικόνα των μετακινήσεων των Όρνιων στην περιοχή, όπως προκύπτει και πάλι από τα δεδομένα τηλεμετρία που παρατίθενται στο παρόν.

- Στην Ενότητα «Καταγραφή φωλιών, επικρατειών, κούρνιων (κρίσιμων ενδιαιτημάτων) στην περιοχή έρευνας», υπάρχει η εξής αναφορά για το Όρνιο: «5 km, περίπου, Βορειο Δυτικά του υπό εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ στη θέση «Μπούμιστος» βρίσκεται περιστασιακή κούρνια όρνιων (*Gyps fulvus*) που φιλοξενεί περιστασιακά από 3 έως 12 άτομα (κυρίως νεαρά) (σελ. 93). Ο συντάκτης αναφέρει για το Όρνιο μόνο μία «περιστασιακή κούρνια» σε απόσταση 5 χλμ ΒΔ του εν λόγω ΑΣΠΗΕ. Ωστόσο **εντός της περιοχής έρευνας** («έκταση με ακτίνα από 1000 έως 5000 m περιμετρικά των ορίων του πολυγώνου εγκατάστασης του έργου», όπως αναφέρεται στην ΕΟΑ) **εντοπίζονται φωλιές Όρνιου** (3 θέσεις στη δυτική πλαγιά και 1 στην ανατολική πλαγιά του ορεινού όγκου «Αγραπιδάκι»), ενώ σε ακόμα κοντινότερη απόσταση, στις δυτικές ορθοπλαγιές του Μπούμιστου και κοντά στον οικισμό Παναγούλα **εντοπίζεται κούρνια Όρνιων, στην οποία παρατηρήθηκαν Όρνια να κουρνιάζουν και τον Φεβρουάριο '22 και τον Νοέμβριο '22** (παρακολούθηση πληθυσμού στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE IP 4 NATURA, εικόνα 8). Το γεγονός ότι αυτά τα πολύ σημαντικά στοιχεία αγνοούνται από την ΕΟΑ και δεν έχουν ληφθεί υπόψη στην εκτίμηση των στοιχείων οδηγεί αβίαστα στο συμπέρασμα της σοβαρής υποεκτίμησης των επιπτώσεων του έργου στον πληθυσμό του Όρνιου.

Εικόνα 8: Θέσεις αναπαραγωγής και κούρνιας Όρνιων εντός της περιοχής έρευνας της ΕΟΑ του εν λόγω έργου, για τις οποίες δεν υπάρχει καμία αναφορά στην ΕΟΑ, επομένως δεν έχουν ληφθεί υπόψη, γεγονός που οδηγεί σε σοβαρή υποεκτίμηση των επιπτώσεων)

- Σχολιάζονται, επίσης, και οι εξής αναφορές της ΕΟΑ:

«Ωστόσο, ο Μπούμιστος δεν διαθέτει οδικό δίκτυο οπότε η επίπτωση από τη διάνοιξη των νεών δρόμων θα είναι έντονη, τουλάχιστον κατά την πρώτη φάση της κατασκευής του έργου, ενώ θα αυξηθεί η επισκεψιμότητα στην εν λόγω περιοχή, θα καταστεί εύκολη η πρόσβαση κτηνοτρόφων (κυρίως του καλοκαιρινούς μήνες) και κυνηγών κατά τη διάρκεια της κυνηγετικής περιόδου (φθινόπωρο και χειμώνα)» (σελ 108-109)

Εδώ ο συντάκτης αναγνωρίζει ότι η διάνοιξη των δρόμων θα διευκολύνει τους κτηνοτρόφους, επομένως αναμένεται **αύξηση των κοπαδιών που βόσκουν στην περιοχή εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ, γεγονός που θα αποτελέσει πόλο έλξης και αύξηση της παρουσίας των Όρνιων στον Μπούμιστο, επομένως και αύξηση της πιθανότητας πρόσκρουσης τους στις ανεμογεννήτριες.** Το γεγονός αυτό δεν λαμβάνεται ουδόλως υπόψη στην εκτίμηση των δυνητικών επιπτώσεων.

«Για τα παραπάνω αναφερόμενα είδη η Ε.Ε. επισημαίνει πως ενδέχεται να υπάρχουν επιπτώσεις από την εγκατάσταση αιολικών πάρκων, γεγονός που σημαίνει πως και στο εν λόγω έργο, στη συγκεκριμένη περιοχή του Μπούμιστου, ενδέχεται να υπάρξουν επιπτώσεις. Ωστόσο κρίνεται πως, με την τήρηση των μέτρων τα οποία προτείνονται στη συνέχεια, οι επιπτώσεις θα διατηρηθούν σε, όσο το δυνατόν, χαμηλά επίπεδα». (σελ 115).

Εδώ φαίνεται ότι η τελική εκτίμηση των επιπτώσεων δεν βασίζεται σε αξιόπιστα και μετρήσιμα στοιχεία, αλλά μόνο στην «κρίση» του συντάκτη – μελετητή. Σε αντίθεση με αυτή την κρίση, τα ποσοτικά και χειροπιαστά στοιχεία που προκύπτουν από τα δεδομένα παρακολούθησης του πληθυσμού και τηλεμετρίας από δορυφορικούς πομπούς αποδεικνύουν την έντονη και συστηματική χρήση του χώρου από σημαντικό αριθμό Όρνιων και επαγωγικά την πολύ υψηλή πιθανότητα προσκρούσεων.

«Πίνακας 18: Σύνοψη των καταγραφών πεδίου για τα σημαντικότερα είδη ορνιθοπανίδας (είδη χαρακτηρισμού ΣΠΠΕ GR 090) που καταγράφηκαν στην ευρύτερη περιοχή του υπό εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ στη θέση «Μπούμιστος» από Αύγουστο 2021 έως Ιούλιο 2022.» (σελ. 92)

Προξενεί, επίσης, εντύπωση η μη καταγραφή Σπιζαετού (κυρίως) και Βασιλαετού (λιγότερο) στην περιοχή μελέτης, παίρνοντας ως δεδομένα ότι και τα δύο είδη ήταν παρόντα στην περιοχή των Ακαρνανικών Ορέων κατά τη διάρκεια της περιόδου εκπόνησης της ΕΟΑ και ότι ο βιότοπος στον Μπούμιστο είναι ιδανικός για τροφοληψία των δύο ειδών (σημειώνεται χαρακτηριστικά ο σημαντικός αριθμός από Πετροπέρδικες που καταγράφηκε στις εργασίες πεδίου, και η οποία αποτελεί θήραμα των παραπάνω αρπακτικών). Συγκεκριμένα, ο **Σπιζαετός έχει μόνιμη παρουσία στα Ακαρνανικά Όρη:** σύμφωνα με την εργασία των Τσιακίρης και Ρουσσόπουλος 2011⁴, την οποία μάλιστα επικαλείται ο συντάκτης, στην περιοχή Ακαρνανικών – Ξηρόμερου αναπαράγονται έως και 5 ζευγάρια, ενώ αναφέρουν πως «πρόσφατα (σ.σ. 2011) καταγράφηκε η παρουσία ενός ζεύγους στην ευρύτερη περιοχή του Μπούμιστου». Το είδος καταγράφηκε σε εργασίες πεδίου (απογραφή Όρνιων στις κούρνιες) τον Νοέμβριο του 2021 στην περιοχή της Κανδήλας (δυτικά του Μπούμιστου). Όσον αφορά τον Βασιλαετό, ένα νεαρό άτομο παρατηρήθηκε στα τέλη Φεβρουαρίου 2022 από την ίδια θέση (πάνω από τον ορεινό όγκο Αγραπιδάκι), γεγονός που υποδηλώνει ότι πιθανότατα διαχειρίμασε στην ευρύτερη περιοχή, όπως έχει διαπιστωθεί κατ' επανάληψη στο παρελθόν ότι συμβαίνει (βλ. και πάλι Τσιακίρης και Ρουσσόπουλος 2011).

Αποστόλης Καλτσής
Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

⁴ Τσιακίρης Ρ., Ρουσσόπουλος Γ. (2011). Η σημασία του Μπούμιστου και των Ακαρνανικών Ορέων για την διατήρηση των απειλούμενων αρπακτικών πουλιών της Ελλάδας και της Ευρώπης. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.